

Oosterkerk, Oudejaarsavond 2012

Meditatie over Prediker 3:1-15 en een tekening van Marc Chagall:

Schepping van de mens

ds. Wim Hortensius

Eén van de meest indrukwekkende foto's van het afgelopen jaar vond ik een foto gemaakt in Syrië. Een vader rent met zijn dochter in zijn armen naar een ziekenhuis. Zijn dochter is geraakt door een kogel, de moeder rent mee en houdt het infuus vast. Zou het kind het halen? Wat moet dat ingrijpend zijn voor vele mensen daar, elke dag weer angst, onveiligheid, geweld. En dat niet alleen in Syrië.

Soms rest ons niets anders meer dan 'gedragen te worden', op hoop van zegen. Zo begint het ook, met ons leven, tekent Marc Chagall in de Bijbel. We zien hem voor op de orde van dienst. Uit de door hem geïllustreerde Bijbel uit 1956. De gravure van de schepping van de mens. Die 'gedragen wordt'. Een afbeelding van de schepping van de mens die wij in zijn werk verschillende malen tegenkomen. Een bode van de Eeuwige, een engel, draagt het lichaam van een mens vanuit een hemelse sfeer naar de aarde. Het lichaam heeft mannelijke en vrouwelijke trekken: een mens, van stof. Er is nog geen leven! Als het tijd is blaast de Eeuwige hem of haar, ons, levensadem in. Fascinerend, ontroerend. Maar nu wordt het lichaam nog gedragen. En de engel kijkt achterom, heeft heimwee naar waar zij vandaan komen, uit de hemelse wereld van de liefde. Ze zullen er naar terugkeren, op hun tijd.

Kind, we dragen je op handen, zo zongen wij dit jaar bij de kinderen die werden gedoopt in deze kerk. Want als wij de levensadem ontvangen, dan begint het pas echt. Het kind kan krijsen, we wiegen het kind in slaap, we dragen het naar het doopvont en bidden: *houd hen vast, o liefdevolle God, door heel hun kwetsbaar leven heen, ga met hen mee en vergezel hen op de toppen van het licht en in het dal van duisternis*. Want voor alles is een tijd, zegt de Prediker: voor de toppen van het licht: een tijd om te ontvlammen en te lachen en lief te hebben. En er is een tijd voor het dal van duisternis: om af te breken en te verkillen, om te scheuren, een tijd van oorlog en verlies.

En het kind groeit op, ergens op de wereld op de plaats waar het de levensadem is ingeblazen. En als het goed is mag zij of hij worden wie zij is, een eigen persoonlijkheid, talenten, mogelijkheden, beperkingen.

En dat er liefde kan zijn. Dat er een moment kan komen dat zij door haar geliefde wordt gedragen, op handen, over een drempel, een nieuwe levensfase. Elkaar opwachten hier in het gangpad van deze kerk, om samen te knielen, ook dat is gebeurd het afgelopen jaar.

Het volle leven, met alles wat daarin is, de Prediker weet het prachtig te verwoorden: voor alles een tijd.

De troost dat je op al die mooie en ingrijpende momenten gedragen wordt, misschien zonder het zelf te beseffen, door de Eeuwige. Alsof je op het strand loopt, vlakbij de branding, en dat je achterom kijkt en maar één paar voetstappen ziet. Waarom dan toch? ‘Toen heb ik jou gedragen’.

En dan het moment van afscheid. Wat mooi als er dan lieve mensen zijn om je heen, die je dragen naar je laatste rustplaats, terug naar het stof. Ik herinner me een afscheidsdienst aan het begin van dit jaar, van een man die veel voor onze familie en mijn geloof, voor de oecumene, heeft betekend. Zo energiek, en tegelijk zo mild. Aan het einde van zijn leven, toen alle energie en kracht was verdwenen, toen vroeg hij zich af: raak ik dan alles kwijt? Dat iemand hem toevertrouwde: ja, inderdaad, maar niet dit ene, dat je gedragen wordt door mensen, door de Eeuwige. Het was alsof met de wierook zijn geest terugkeerde naar die wereld van de liefde.

Uit onderzoek is gebleken dat wij hier in Nederland in het afgelopen jaar bijna het gelukkigst waren van alle Europeanen, en tegelijk het somberst over de economie. Blijkbaar is de economie en de crisis daarin voor ons toch ook niet alles. En lopen we tegen de grenzen aan van het individualisme. Een groeiend verlangen naar meer saamhorigheid, naar meer respect, betere omgangsvormen, meer elkaar dragen en gedragen worden.

Zo zijn wij mens, ook in het afgelopen jaar, met dit alles en nog veel meer, onze gedachten en onze gevoelens, onze twijfels en ons geloof. Wij mogen het neerleggen, aan het einde van dit jaar: onze vreugde en ons geluk, onze zorgen en verdriet, in zijn goede handen. Want boven dit alles, boven ons leven en dat van de mensen die ons lief zijn, boven onze wereld staat een naam. Chagall heeft het heel klein geschreven, boven de dragende engel, en daarmee verbonden, in een wolk van licht: vier Hebreeuwse letters: J H W H. Uiteindelijk, zo mogen wij geloven, is het de Eeuwige, die houdt van zijn schepping, die ons in zijn liefde draagt van voor wij er zijn tot waar ons denken en doen ophoudt. Die Naam, Ik zal er zijn. Jou dragend, vanavond, tot over de drempel, het komende jaar, heel je leven.